

от научен ръководител на докторанта

Проф. д-р Мария Петрова Куклева -Тодорова дм, дмн, катедра Детска дентална медицина,
Факултет по дентална медицина, Медицински университет – Пловдив

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

професионално направление 7.2. Дентална медицина

докторска програма Детска дентална медицина

Автор: Д-р Севда Илиева Рималовска

Форма на докторантурата: самостоятелна подготовка

Катедра: Катедра по детска дентална медицина

Тема: *Кариес в съседство с obtурация в детска възраст*

Научен ръководител: Проф. Д-р. Мария Куклева-Тодорова дм, дмн,

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали на хартиен /електронен носител е в съответствие с Чл.115 (1) от Процедура за придобиване на ОНС „доктор“ в МУ – Пловдив; Правилник на МУ-Пловдив от 06.11.2014 г. и включва следните документи:

- Заявление до Ректора на МУ-Пловдив за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд
- автобиография в европейски формат с подпис на докторанта
- нотариално заверено копие от диплома за висше образование
- заповеди за записване в докторантура, прекъсване на обучението (поради майчинство) и за продължаване на обучението; за отчисляване с право на защита
- заповед за провеждане на изпит от индивидуалния план и съответен протокол за издържан изпит или докторантски минимум по специалността
- протокол от катедрен съвет за предварително обсъждане на досертационния труд и взетите решения за разкриване на процедура и за състав на научно жури
- дисертационен труд
- автореферат
- списък на научните публикации по темата на дисертацията
- копия на научните публикации
- списък на участията в научни форуми
- списък на забелязани цитирания
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи

Докторантката е приложила списък и доказателствен материал за 4 публикации и 7 участия в научни форуми у нас и в чужбина. Доброто администриране на документите улесни техния анализ и изработването на настоящото становище.

Д-р Севда Илиева Рималовска е родена на 8 април 1973 г. в гр. Пловдив. Омъжена е с две деца. Завършва средно образование през 1992 г. в Гимназия с преподаване на чужди езици „Христо Ботев“, гр. Кърджали, с профил Английски език. Дипломира се във Факултет по дентална медицина, Медицински университет - Пловдив през 2001г. с образователно - квалификационна степен „магистър“ по Стоматология. От 2006 г. има призната специалност по

„Детска стоматология“. От 2007г. е редовен асистент в катедра „Детска дентална медицина“, Факултет по дентална медицина, Медицински университет - Пловдив. Владее писмено и говоримо английски език. Има компютърна грамотност. Научните интереси на д-р Рималовска са в областта на епидемиологията, профилактиката и лечението на зъбния кариес в детска възраст. По време на професионалния си път в катедрата д-р Рималовска е реализирала 12 научни статии и 24 участия в национални и международни научни форуми. Свързани с темата на дисертационния труд са 4 публикации и 7 участия в научни форуми у нас и в чужбина. Отговорник е по Учебна дейност в катедрата от 2011 до юни 2020 г., член е на Факултетската комисия по качество на обучение.

Член е на БЗС – Български зъболекарски съюз; БНДДМ – Българско научно дружество по дентална медицина; СУБ – Съюз на учените в България; FDI – Международна федерация на стоматолозите; НСЛДДМ – Национално сдружение на лекарите по детска дентална медицина.

2. Оценка за личното участие на докторанта в дисертационния труд

В етиологията на вторичния кариес при временни и постоянни детски зъби основна роля имат същите рискови фактори както при първичния кариес. Тъй като тези лезии могат да възникнат само вторично, при наличие на obturation или силант, в литературата се обсъждат и редица фактори от страна на obturation-ните средства, техния вид и качества, както и целостта и качествата на самото възстановяване.

В епидемиологичните проучвания наличието или липсата на кариес в съседство с obturation се отбелязва без да се разграничава “новия” от резидуалния. С цел да се избегнат тези несъответствия в International Caries Detection and Assessment System (ICDAS) се предлага термина „caries associated with restorations and sealants” (CARS) – кариес свързан с obturation или силант.

Независимо от подобрените качества на възстановителните материали и ориентирането на денталното здраве към превенция, зъбният кариес свързан с obturation или силант остава нерешен проблем в детската дентална медицина и е важна част от ежедневната дентална практика. Честотата най-често се отчита при проучвания на конкретни видове obturation-ни средства за временни или постоянни зъби, различни генерации адхезивни системи или при сравняване на различни техники за кавитетна препарация – конвенционална, с лазер, АРТ, средства за химична екскавация, при отчитане ефекта на различни профилактични програми и др.

Прегледът на литературата показва, че има дефицит на съвременни проучвания в детска възраст в световен мащаб. Наличните данни са противоречиви заради методологичните различия. Липсва стратегия за превенция и контрол на зъбния кариес свързан с obturation или силант в детска възраст. Ето защо разработването на дисертационния труд е актуално и своевременно.

Д-р Рималовска е водещ изследовател в проучванията, свързани с дисертационния труд. Получените резултати и формулираните приноси са нейна лична заслуга.

По време на обучението си като докторант д-р Рималовска изпълни своевременно всички задачи по груповия учебен план и се представи отлично на докторантския минимум.

2. Оценка на професионалните и лични качества на докторанта

Д-р Рималовска е утвърден и уважаван преподавател, който всеотдайно и с желание предава своите теоретични познания и практически умения на студентите и специализантите в катедрата. Успоредно с разработването на дисертационния труд, с висока учебна заетост тя

участва в обучението на студенти на български и английски език и на специализанти. Като отговорник по Учебна дейност в катедрата и член е на Факултетската комисия по качество на обучение, тя демонстрира организационни качества и отговорност и отлично се справи със своите задължения.

В хода на разработката на дисертационния труд тя значително повиши своите теоретичните знания, практически умения, методични и аналитични възможности. Придоба познания за правилно структуриране на дисертационния труд и качествено онагледяване на получените резултати с таблици, диаграми и приложения. Повиши своята компютърна грамотност, познанията си в областта на медицинската статистика и способностите си да интерпретира получените резултати и да формулира точно, кратко и ясно изводите, произтичащи от тях. Усъвършенства своите умения за работа в екип. Една част от изследванията, свързани с дисертационния труд са извършени със съдействието на колеги от катедрата по Детска дентална медицина при ФДМ, МУ – Пловдив след предварително калибриране.

Придоба нови умения за работа с литературни източници. Литературният обзор е аналитичен, достатъчен по обем и тематично съответства на целта и задачите, разработени в дисертационния труд. Демонстрира добро познаване на литературните данни по избраната тема. В библиографията са включени 264 заглавия - 9 на кирилица и 255 на латиница. Информацията е представена задълбочено. Анализирани и посочени са нерешените проблеми, убедително е мотивирана необходимостта от разработването на дисертационния труд. Доброто познаване на литературата дава възможност на докторантката да формулира ясно поставената цел и задачи на дисертационния труд. За решаване на поставените задачи са използвани съвременни епидемиологични, клинични, социологически и статистически методи, които тя овладя в детайли. Изводите от проведените изследвания са пряко следствие от получените резултати. Приносите на дисертационния труд са от съществено значение за развитието на теоретичните и практически познания за зъбния кариес свързан с обтурация или силант в детска възраст и имат научно-приложен и приложен характер.

Д-р Рималовска придоба допълнителни познания и умения за самостоятелно оформяне на научни публикации и съобщения и презентирането им, доказателство за което са 4-те научни статии и 7-те участия в научни форуми, свързани с дисертацията.

Цялостната дейност на д-р Рималовска като преподавател и специалист в катедрата и нейната работа и обучение свързани с дисертационния труд са предпоставка за едно успешно бъдещо кариерно развитие.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ - Пловдив. Представените материали напълно съответстват на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника на МУ – Пловдив за приложение на ЗРАСРБ. Дисертационният труд показва, че докторантката д-р Севда Илиева Рималовска притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научната специалност „Детска дентална медицина“. Тя демонстрира качества и умения за самостоятелно планиране и провеждане на научно изследване, за анализ на получените резултати и формулиране на достоверни изводи, за популяризиране на резултатите чрез научни статии и презентации на научни форуми.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведените изследвания, свързани с дисертационния труд, постигнатите резултати и приноси и предлагам

на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на д-р Севда Илиева Рималовска в докторска програма по „Детска дентална медицина“

17.10. 2020 г.

Изготвил становището:

/ Проф. Д-р Мария Куклева-Тодорова, дм, дмн/